

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

»ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК« излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду »Краљев трг« до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: седима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механицима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви »Полицијског Гласника« не продају се. Рукописи не враћају се.

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

Од једног општинског писара добио смо овакву расправу:

У глави XV грађ. закона изложено је о наслеђеним правима и одношајима у задрузи.

§ 517. грађ. закона изложен у овој глави гласи: »Деца мушка у задрузи живећа после навршене 15-те године добијају раван део са осталим пунолетним и ожењеним задругарима у свему приновку и приплоду од онога времена; разумевају се наравно она, која су у кући била и припомагала«.

Пропис овог параграфа уверио сам се, да погрешно разумевају и примењују поједине власти, ево да наведем два — три примера, које сам пред очима имао, како поједини општински судови и полицијске власти и у ком случају примењу пропис овог параграфа.

1. Милутин Антонијевић, овд. има 24 год., живи у задрузи са оцем, тукао се са једним човеком, нанео му повреду тела, за коју је кривицу пресудом првост. суда, разуме се, по тужби повређеног, осуђен на казну и плаћање извесних кривичних трошкова, по издржаној казни, позван да плати кривичне трошкове одговорио је, да новаца нема да их плати, а да од имања нема ништа, пошто је још у задрузи са оцем и да је његовог оца све имање, извршина цолицијска власт то не чује, већ користећи се прописом овог параграфа, узима Милутину у попис једног вола, које је његов отац купио пре 1 год. дана подразумевајући тако, да је то приновак и приплод, пошто је Милутин био старији од 15 година кад су волови купљени и да је један његов, и истог продаде за наплату трошкова.

2. Радојица син Јована Јанићијевића, овд., има 18 год., живи са оцем у задрузи, отишао је у своју њиву, тамо затекао туђе овце по житу, изгонећи их из жита, потегне те једну убије, за ово га тужи сопственик овце и Радојицу општински суд осуди на казну по § тач. крив. закона и да тужиоцу плати за убијену овцу 15 динара; пошто је казну издржао, по тражењу тужиоца, суд је предузео, да изврши наплату досуђену тужиоцу за овцу, он је се бранио, да своје нема ништа пошто је са оцем у задрузи, а то је исто и његов отац изјавио, али то им код општинског суда не поможе, већ суд користећи се прописом овога параграфа, узима, да он — Радојица има раван део у свему приновку и приплоду од његове навршене 15-те године, пошто је у задрузи био, и одвоји његов део ово-годињи јагњаци, прасаци и жита и продаде за наплату ове осуде.

3. Војин Срећковић, има 22 год., живи у задрузи са оцем, пресудом општинског суда кажњен је за утају новаца и осуђен да врати тужиоцу утајени новац, за наплату ове осуде суд је у свему поступио као што сам у 2-ој тач. казао да је са Радојицом урадио.

Сад ево мога мишљења како ја разумем пропис § 517. и у којим се случајевима има применити.

а) На пример, деле се Јанко и Тодор браћа Јовановићи, Јанко има сина Алексу од 20 год., сад приликом ове деобе, Алекса на основу овог параграфа добија раван трећи део у свему ономе имању које је купљено и приновљено после навршене његове 15-те године.

б) Петар и Јован бр. Токићи деле се, са својим синовцем Радојем од 19 година, који представља свог умрлог оца Аврама; Петар и Јован имају по једног сина од по 18 год., дакле при овој деоби на основу § 517., добијају равне делове, синови Петров и Јованов а тако исто и Радоје, разуме се од оног имања које је приновљено после њиних навршених 15-тих година пошто су у задрузи били«.

Молио је уредништво, да оцени и јавно преко свог листа изнесе, је ли његово мишљење о разумевању § 517. правилно или није, или је правилно примењивање које је напред изложио под 1., 2. и 3.

*

На ово питање ми одговарамо, да је извршење власти за наплату у наведеним примерима у овој расправи, потпуно правилно и на закону основано, јер се наплата за кривичне трошкове свију задругара има извршити из задружног имања, па ма исти и не били пунолетни. Пропис § 517. грађ. закона јасно је све ово одредио. Дакле ако је задругар навршио 15 година он има право на принову и приплод и онда то је његова имовина, са којом одговара за оно на шта је кривично осуђен, а ако није навршио 15-ту годину онда је ипак за кривичне трошкове одговоран његов родитељ, старатељ и т. д.

Ово и сам писац расправе у своме излагању, свога разумевања за расправу одредбе § 517. грађ. закона, тврди, јер и он вели да би у случају деобе сви чланови задруге који су навршили 15 годину имали права на приплод имања и принову од дана навршетка тих година.

* * *

Задатак општинским писарима

Суд општине Н... позвао је Милоја Петровића, да плати 200 динара на име попаше стоке за годину 1898.

Милоје је изјавио, да је попашу платио пре шест месеци Петру Павловићу, бив. председнику, а за доказ подноси признаницу, ове садржине:

Признаница

На две стотине динара, коју је суму новаца Јован Јовановић положио овоме суду на име попаше стоке за 1898 год.

НЗ. Ова се признаница издаје на обичној хартији зато што нема признаничне књиге.

1. маја 1899 год.

у Н.

Примио
председник суда
П. Павловић

После ове изјаве Милојеве суд је дозвоао бив. председника Петра Павловића, узео реч од њега по овоме предмету и он је одговорио:

Тај новац нисам примио, нити знам од куда овде моје име и мој потпис на признаници. Но како видим ову признаницу писао је Никола Марковић, бив. општински писар а само је потпис мој, али овај потпис на овој признаници ја нисам потписао, но је исти превађен са пресе.

Чињеним вештачењем утврђено је то да је писац признанице доиста бивши писар општински Никола Марковић и да је потпис пресован.

Саслушани су Милоје, Петар и Никола и када су сви три суочена онда је Милоје изјавио:

Да је писар Никола писао признаницу по наредби председника Петра, па кад је признаницу написао, онда ју је предао председнику на потпис, који је са истом отишао у другу канцеларију где је каса, одазвао у исту њега, Милоја и тамо му је положио новац. Онда је председник метнуо признаницу на астал, а из свога џепа извадио једну малу кутију, отворио исту и метнуо признаницу на њу, а затим му признаницу дао, а новац у касу затворио.

Никола је понова изјавио да је признаницу писао по наредби председника и да му је исту дао на потпис, и овај је отишао у своју канцеларију, где му стоји каса, шта је даље било он не зна. Рачуне општинске и све новчане књиге водио је сам председник и никада њему није давао да што по истима ради.

Петар је изјавио: да новац није примио, да није наређивао да се квита пише, нити зна да ли је Милоје долазио да ову попашу плати. Никакву малу пресу вели да нема, а била је велика општинска преса, на којој су вађене разне наредбе, позиви, објаве са његовим потписом и сигурно је Никола или неко други, злоупотребио потпис.

Суд општински не могавши доћи до правог стања ствари и пронаћи кривца, решио је да се дужна сума за попашу од Милоја наплати екзекутивним путем, што је одмах и извршено.

Општински писари! Је ли ова радња правилна, и шта је требао суд у овом појављеном случају чинити, да виновника нађе и казни подвргне?

ГОСПОЂА НАЦА

(из белешака једнога полицајца)

Што је госпођа Наца била некада лепа, то се и данас прича. Они бледи, смежурани образи били су румени као зечја крв; упале, угашене очи сијале су као две звезде, а погрљени стас некад је привлачио на себе пажњу и мушких и женских. Многи је мушки уздахнуо за њом, а многа ју је госпа крвнички погледала. Па што је умела да се обуче и намести! У њено младо доба ни једна београдска госпа није била тако „шик“ у немачком оделу. Изгледала је као луче... Ако мени не верујете, запитајте само Јову Мркоњића, старога пензионера. Он и данас, кад се о њој поведе разговор, набере седе обрве и значајно се удари по колелу:

„Нема више онаке лепоте; беше му! Везир би за њом закукао!“

Она је била жена једнога чиновника. Муж јој је био млакоња и прилично приглуп и по својим способностима не би много одмакао у чину да му не беше Наце. Чим какав старији чиновник на њега за што привикне, или прође неко прилично време а класе нема, одмах се ту умеша госпођа Наца и све дође у свој ред. А и који би тај старешина био који би одолео њеној молби и сузама. Чак је стари служитељ Панта увек на неколико дана унапред знао кад ће господин Мита, муж госпођа Наца, добити класу.

„Господин Мита добио класу“, јавља он писарима и практикантима.

„Е! А откуда знаш?“

„Па била му госпа у министарству.“

А имала је многа пријатељства и пријатеља, који су је такође чинили моћном. Помоћу пријатељства и удала се је. Отац јој је био приличан трговац београдски, али баш кад се она задевојчи он пострада и кад наскоро умре, Наца остаде на улици сама самцита, јер јој је мати још раније умрла. И да не би покојног господина Добре казначеја, ко зна шта би са њоме било. Али се господин Добра смивола на сироче, и, како је био нежењен, то је намести код неке своје рођаке, где се о њојзи очински старао, а најпосле он сам и нађе господин Миту, који је тада био код њега практикант, и удаде је за њега. Шта више он му је и неки мали мираз дао и указ ради тога израдио. Оно, до душе, многи су се тада доста пута насмејали на рачун младожењин, али ко ће знати где је била истина...

Еле, овамо, онамо, и господин Мита помоћу госпође Наце ступи једнога дана у ред виших чиновника. Али ту му и крај би. Једне вечери омркну али не освану. И тако госпођа Наца остаде удовица и то у најлепшем цвету. Није јој било више

од двадесет и осам година. И раније су се причале разне ствари о њојзи поводом њених познанстава и мужевљих класа, али се сад о њеном владању поче у велико говорити. Једном јој је нека познаница из суседства то поверљиво саопштила, а она се стаде смејати:

„Нека је само мени добро, а свет нека говори шта хоће. Једном се само живи.“

Ускоро поче она закупљивати повеће станове и узимати на стан по једнога, или двојицу нежењених људи. То беху махом великошколци, или нижи чиновници... Сад је већ њезино владање било свакоме јасно, али се то њу није ни најмање типало.

„Живим како ми годи“, одговарала је она на сва пребацавања. „Свет ми завиди, за то ме и оговара.“

А и у „кирајцијама“ имала је велику срећу. Ко се је једном код не уселио није лако отуд излазио. А има их који су код не провели и по неколико година и кад су се услед одласка из Београда морали селити, горко су жалили. Једино као да не зажали за њом неки Ташко телеграфиста. Он је код не становао пуне три године и исели се некако баш пред своју женидбу. Госпођа Наца хтеде тада да излуди од муке. А кад још чу да се жени она се заплака:

„Да Бог да никад не имао среће! Сузе га моје убиле.“

Али неосетно и тихо пролазише година за годином и њу најпосле издадоше и младост и лепота. Од оне некадашње лепотице остаде увела старица. Обично је, да се старост каје за све грехе младости и да их осуђује, али то правило не нађе примене код госпође Наце. Стари отров појави се у новоме облику. Док су се њена некадашња познанства само ограничавала на мушке, сад се распростреше и на женске, и њена кућа постаде зборно место љубавничко

„Уживам“, говори она „да саставим мило и драго.“

И тај свој посао врши она врло ревностно и предано, а, што је нијинтересантније, без икакве користи. Заиста она у томе ужива, и не тргује тим. Нико се не може похвалити да му је примила и пет пара. Чак, кад јој је неки чиновник из једног посланства спустио једном приликом два наполеона у руку, она је цикнула од ужаса и поштено га изгрдила.

„Ала швапска“, гуњала је она неколико дана, „он мисли да сам ја од оних. Срам га било! То ми је хвала што сам жену једва наговорила да га прими.“

Све што тражи као награду то је признање и пажњу. А кад јој на тај начин омилиш она ће се поломити да би ти постигла оно што желиш. Никога ваљда није више волела од некога трговачког агента Цоце. А тај је умео, како сам вели, добро да јој „подиђе“. Кад дође, цмок у руку, кад пође, цмок у руку; на улици је поздравља са највећим страхопоштовањем, а нема већег празника кад је нарочито не посети... Али кад он уздахне за којом господом, из круга њезиних познанстава, госпођа Наца одмах се сва заузме за њега и обично продире. Недавно се десио и овакав случај. Допала се Цоци госпођа једнога трговца, па то он саопшти госпођи Наци.

„Јаој, да ми је само да је загрлим, па не марим да умрем“, уздише он.

Али госпођа Наца нити је позната са том господом, нити јој познаје коју пријатељицу; а што је најгоре, дотична госпа ужива глас честите жене. Па се ипак не збуни. Упути га да тој госпи напише неколико љубавних писама без потписа, а сама улучи прилику, те се са њом на трамвају упознаде. Већ сутра дан она је учинила посету овој госпођи. Била је преко мере љубазна према њој и исказивала своју велику радост што се је упознала са „таким милом женицом.“ Госпа јој врати посету, познанство се разви у неко пријатељство и госпођа Наца уплете једном у своје шале и ову реченицу:

„Баволе један, ти што заврћеш момцима памет!“

Госпа је поруменила и погледала је збуњено, а госпођа Наца је добро одмери, па онда настави:

„Не криј, не криј, знам ја све. Причао ми је онај сам о свему. Знаш ја и за она писма!“

Госпођа јој одмах стаде причати како доиста од неког времена добија нека љубавна писма, али не зна од кога; а госпођа Наца надовеза: како је један млад и врло леп господин до лудила у њу заљубљен, како се од љубави почео да суши и вене и, вели, прети да се убије.

Љубопитство је било заголицано, а сујета подстакнута у највећој мери и госпођа Наце састане. Нешто јој се то учини врло лепо и романтично: да неко клечи пред њом и да јој изјављује како је обожава... А како се свршио тај састанак? Доста је кад вам кажем, да је мужу једнога дана пало у очи оволико њено дружење са госпођа Нацом и да је својој жени то даље забранио, а ова му подвикнула:

„А шта ти та стара душа смета? Ја волим њу више него своју мајку, и већеш ме никад од ње раставити, па ма шта било!“

Ето, то вам је госпођа Наца. Стари отров у новом облику. И тешко том дому кога се она дотакне.

Милорад Ј. Митровић

ЗЛОЧИН НА НОТРДАМСКОЈ ЦРКВИ

КРИМИНАЛНА НОВЕЛА

Има више година како је у Паризу расправљан један од најнеобичнијих кривичних процеса. Пред поротним судом стајао је као оптуженик неки млад адвокат из Лиља, по имену Лусиан Пре, који је оптужен за убиство, и то за убиство своје жене.

Тужба је гласила, да је Пре своју жену, једном приликом, кад се са њом био у Паризу испео на кулу Нотрдамске цркве, отуд гурнуо доле, и да је на тај начин убио.

Поротни суд имао је да расправи питање: је ли ово убиство извршено у свесном или несвесном, неурачуљивом стању?

Од тројице судских лекара, чије је мишљење затражено у овој ствари, један једини се изразио за то, да је дело извршено у „неурачуљивом стању“. Али на жалост његова теорија о „убилачкој манији“ предусретнута је општим смехом. Ко би смео рећи, да није он имао у неколико, а можда и саввим право? Може бити да су сви о оптуженоме судили под свежим утисцима извршеног злочина?

За време истраге прикупљено је толико материјала, толико података, који су теретили оптуженика, да су поротници морали изрећи вердикт, да је дело свесно и с предумишљајем извршено.

Судбу оптуженикову знатно је погоршало то, што је према државноме тужиоцу, једноме високообразованом правнику, стојао као бранилац оптужеников некакав слаботиња адвокат. Говор државнога тужиоца беше духовит и стваран, а одбрана браниочева слаба и оскудна дубљим разлозима. Једино што је свршетак одбране скренуо на себе пажњу и суда и публике. Али тај свршетак одбране беше дело — самога оптуженика.

То беше тако звани „меморандум“ његов који је предао био још много раније, пре суђења, своје браниоцу.

Тај акат гласаше:

„Верно сам се, али морам искрено признати, да сам према својој заручници осећао веома мало симпатије. Успомена на једну ранију љубав живљаше још у мени и ја стојих пред овом новом везом као човек, који је са њом задовољан, али уједно према њој и доста равнодушан. Даље, морам признати и то, да сам на пет недеља — а не на пет дана, као што се у тужби наводи, — под видом пословних околности, отпутовао у Париз. У самој ствари ја сам отпутовао у Париз само за то, да се од оне раније везе, од које се још све једнако нисам умео одрешити, коначно ослободим. И то је истина. Да сам се том приликом познатим уживањима занео и опно. И томе погледу признајем, да су тачни они подаци, који су истрагом прикупљени.

Вратих се у Лиљ још потпуно обузет осећајима, који се подгреваху у мени, услед потоњих доживљаја. Сад ми се чинише, да је корен те страсти много дубље засађен у моме срцу, но што раније мишљах. Поколебах се: да ли могу чисте савести ући у ову нову везу или ће бити боље, да оца моје заручнице, господина Лемелијера, разрешим од обећања, које ми је дао.

Али убрзо после тога изврши се у мени нека необична промена. Помисао на моју милу и добру заручницу, у чијим јасним очима, што очаравају, ниси никад могао назрети никакву рђаву мисао, разагнала је мучне успомене на прошлост.

Дођох до убеђења да она страст, коју осећах према оној другој, што је свом снагом своје младишке душе вољах, не беше ништа друго, до последица једне успомене из младости. А на против, да она наклоност, коју осећах према овој, што ми тако вољно и с поверењем пружа своју руку, није друго, до чиста љубав, а то ће рећи једно тихо пристаниште, у коме ће моја измучена душа наћи одмора и спокојства.

Наши односи постајали су из дана у дан интимнији. Није прошло много времена и ја приметих, како њезино присуство умирујући утиче на мене и како ме њена мирноћа и кроткост чисто заноси и у најпријатније снове уљуљује...

Изгледало је као да сам дуго лежао у некој љутој грозници и да ме она сада лечи додиром својих нежних прстију. Сматрах да је прошлост умрла и сарањена и — ћутах.

Мој гаст жељаше, да прву недељу нашег брачног живота проведемо у Паризу. Његова ћерка — моја жена — која је своје девојаштво у најстрожој самоћи провела, још није видела престоницу, те је он хтео, да она, пре но што би се ми стално настанили у једноликој, простој паланци, бар један упечаток прими од престоничког сјаја и богатства.

Да је било по нашој жељи, по жељи мојој и моје жене, ми би смо се повукли у неку варошицу на Југу и ту би, у слаткој осами, провели 3—4 недеље.

Нисмо били ни 2—3 дана у Паризу, а потребу осаме осетили смо у већем степену но раније, те с тога неколико дана не излазисмо из хотела ни на улицу. Нас се није тичала хука и граја улична, баш као да и није допирала до наших ушију.

Но и за то време ја изађох у варош у два маха. Једном да посетим неког мог друга, кога не нађох код куће, те му оставих само своју карту посетницу. Другом приликом, пак, гоњен неком неодољивом чежњом, — не да видим своју стару љубзницу — него да видим она места, на која сам њу кад што водио и да видим она предграђа порочнога Париза, у којима сам се често проводио, а на која сам већ готово и заборавио био. Нећу ни да покушавам да објашњујем ову жељу, која ме је вукла на та места, пошто је ја сводим на просту жељу за надражењем и голицањем нерава. У први мах опирао сам се овој чежњи, која ме је својом тиранском моћи толико пута присиљавала, да по читаве ноћи блудим по тим збориштима — разврата.

Да бих свој излазак у варош оправдао, ја сам измислио да ми се онај мој друг тешко поболоо и да жели са мном говорити, те да је у реду да га посетим. Моја жена, не слутећи ништа и не сумњајући у моје казивање, рече ми:

— Па ти онда мораш ићи к њему... Иди, и због мене се не узнемируј... За то време написаћу писмо оцу...

Њезино поверење ме постиде и ја оборих очи у земљу. Оставих је саму и посетих неколике концерт-сале и ђачке каване. Бејаш и у неким балским локалимa. Свугде где одох, средше ме стари утисци и удисах воњу давно прошлих дана. Старе успомене оживеше и као у рђавом сну кидисаху на мене. Заборавих на све обзире, не осећах никаква сажаљења — према њој, коју сам код куће оставио.

Истину морам признати, да ипак нисам био добро расположен. Спопаде ме нека туга, која с часа на час постајаше све тежа. Не учиних никаква покушаја нити помишљах на то да је се отресем. На против мени беше право, што осећах то — бољешљиво задовољство.

Тако бих пратио очима неку девојчицу или бих стао код неког стола и посматрао бих га укочена погледа као предмет мени сасвим туђ, непознат. Око 2 сата после пола ноћи затекао сам се у некој кавани на десној обали Сене. Приђе ми момак кафански и позва ме да се удалим, јер ће, вели, кафану да затварају.

Реших се да идем кући... Жена моја не беше још ни тронула, очекујући на мене. Кад уђох она ме упита гласом, који издаваше њену забринутост:

— Ала ми је дуго било време.

Доста збуњено јој испричах, да сам свог пријатеља нашао веома болна у постељи.

Сутра дан продужи се наш дотадашњи тих живот.

На два дана после тога, баш за време доручка, рећи ће ми жена:

— Како би било, кад бисмо пошли у варош да се прођемо мало улицама? У гомили непозната света наша срећа спојиле нас још ближе.

Јесам ли имао разлога да одбијем тај захтев њен?

Ишли смо тесно приљубљени једно уз друго, јер беше похладно. Пред излозима застајасмо и за то нас сви пролазници загледаху.

— Како је то задовољство шетати се овако у двоје!

У томе тренутку приметих неког слепца у једној капији, а пред њим мршава пудлица.

Жена ми рече да уделим слепцу. Ја сам међу тим требао прво да раскопчајем свој огртач, па тек да извадим паре, за то навлаш хтедох проћи, а да слепцу не уделим ништа. Али она понови своју жељу.

— Кад је човек у срећи и задовољству треба да чини добра и да друге усређава, колико може.

Смотрих како јој испод вела њезине велике плаве очи засијаше.

Ето тих сићушних околности сећам се грозном тачношћу. Све ми се чини као да сада пролазим оним улицама и као да још једнако чујем њен мио глас и као да осећам топал стисак њезине руке.

— Куда смо пошли? — питах више себе но њу.

— Ја не знам. Куда ти хоћеш.

— Па онда идимо увек само право. Кад се заморимо, ми ћемо престати с шетањем.

Тако идући стигосмо најзад и до Нотрдамске цркве.

— Боже мој, ала је ово високо! — узвикну она, гледајући у звонике црквене.

И доиста изгледаше као да звонници врховима својим у небо допиру. И мени самом, ма да сам их стотину пута виђао, чињаху се у овај мах горостасно велики. Моја жена закагреним очима ме запита:

— Јеси ли био кад год горе на звонику?

— Нисам.

— Па хајде да се попнемо горе. Хоћеш ли?... Отуд знам да се види цела варош... Како би величанствено било.

У самој ствари нисам имао воље за то, али не рекох ништа; не хтедох јој рећи чак ни то, да патим од несвестице. Иђасмо полако уз широке степенице...

Кад би се уморила она би застала мало да одане и да ћерета, као да смо код наше куће, до топлог камина. У таквом разговору признаде ми да је у потаји читала и Виктор Игов гласовити роман *Notre Dame de Paris*, па ме питаше, да ли постоји још ћелија Фрелова и је ли се очувала она грчка реч, коју је Фрело у зид noktима урезао. О томе не знађах ништа. Али да не бих изгледао незналица ја јој, кад дођосмо на једну од галерија, рекох као случајно:

— Држим да је Квазимодо одавде гурнуо доле просјакњицу.

Извурена од умора наслони се она на једну огромну цев, која је спроведена на галерију и чијег се отвора још и сада са грозом сећам.

Отуд посматраше кровове кућа, начичкане безбројним димњацима. Кровови кућа беху у једној равнини са галеријом.

На обзорју појавише се таласасте облаци. И ја почех посматрати небесни свод, не мислећи ни на шта. Наједанпут она дубоко уздану и прошапта:

— Сирота Есмералда!

Обилажасмо галерију унаоколо. Стадосмо на оном делу њеноме, који је према Берсију. Испод наших ногу тецијаше Сена, мутна, зелена. О да страшнога призора!

Моја жена наже се на ограду, посматрајући брижљиво ивицу крова, која, види се, да ју је јако интересовала.

— Како би се ово могло назвати? запита ме показујући на шарену ивицу крова.

Да бих могао видети оно, на шта је она показивала руком ваљало је да се и ја нагнем на ограду и да погледам у мрачну дубину. У тренутку ока спопаде ме несвестица и нека страшна гроза... ма да није било никакве опасности, јер балустрада беше доста висока.

— Не могу да погледам доле, не могу!

Она ме с чуђењем посматраше и рече:

— То је доиста чудновато, мени није ништа; ја не патим од несвестице.

Па онда после мале почивке додаде:

— Али ти имаш право, страшно би било сурвати се одовд доле.

Наже се преко ограде мало јаче, да би боље могла оком одмерити растојање, колико од галерије до земље.

Дохватих је за руку и тргох је отуд. Већ тад ми сену кроз мозак мисао:

— Ако би се сад с ове висине стрпоштала!

Та ме мисао толико узнемири и узбуди, да сам већ после минут два гледао као неку визију, како се она нагла понова, али јој је глава постајала све тежа; како је изгубила тле испод ногу и полетела стрмоглавце у понор...

Врисак њезин чисто ми запишта у ушима, а тај врисак беше тако страхан, да ми се сва коса диже у вис.

Слика се ређаху, пред мојим очима, једна за другом.

У другом моменту гледах већ као у истини, у природи, где се њезина сукња закачи за један лимени шиљат украс и како она виси у ваздуху, ни на небу, ни на земљи. Пружам руку да је дохватим, али рука је кратка и труд је узалудан. После тога... гледам, лепо као на јави... где се сукња откиде и она паде у ужасну и мрачну дубину.

Читава поворка од слика и мисли прелеташе по мозгу моме.

Мене већ као оптужују, да сам је ја убио, а ето ја сам се скаменио и не могу да јој притекнем у помоћ.

У тој визији, ја се као вратих у Лињ за навек раздвојен од ње. У мојим ушима зујаше још увек онај страховити врисак њезин. Целим бићем мојим овлада неко теретно осећање осаме, које ми као камен притискиваше душу. Цела бурна прошлост изађе ми пред очи, гледах све, као да се сад догађа. Најпосле спопаде ме прво нека страва, за тим туга, а најпосле ужасна брига.

Колико је дуго трајало ово грозно душевно стање моје — не умем да вам кажем.

Она се не мицаше са свога места, изгледаше као да се потпуно предала својим сновима. Њезин поглед почиваше на шупљој провалији, која зијаше одоздо и из које чух гласове претње.

Кровови кућа и димњаци кретаху се пред мојим очима као таласи узбурканог мора... све беше у покрету и падању... Пошто пото хтедох овоме стању учинити крај и отети се из њега, за то је молих, гласом угушеним, потмулим и дрхтавим, речма непрекиданом:

— Уверавам те, драга моја, да ми није добро... спопада ме несвестица... Хајде, бегајмо одавде, доле, доле!...

Она се чисто насмеја на то.

— Баш је то којешта од тебе. Ја мислим, на против, да се испнемо до платформе.*)

Њен живахан, весео говор поврати ме, ја се освестих нешто мало. Говорећи ми, она се осврте. Мој се поглед сrete с њезиним и привиђење, које сам дотле посматрао, ишчезне. Али ме страх држаше још и ако се стидех, да признам пред њом слабост своју.

— Па добро — рекох — иди ти, а ја ћу те овде сачекати.

Она наваљиваше да је пратим и ја јој не могах одрећи. Као шалећи се довикну ми:

— А ко ће ме задржати, ако полетим доле?

Она сама ми врну памет на ову страшну помисао. Тек што сам се био ослободио оног страшног привиђења, а она ме већ понова потсети на њ. Лепо осетих како та грозна помисао захвата све више места у мозгу моме и услед тога спопаде ме кроз цео организам неко необјашњиво осећање бола.

Кад смо се уским, мрачним степеницама успели, беше ми тад, као да се тај бол утроји. Он се претвори у грчевито стежање, у невралгију и десну ми ногу чисто укочи. Осетих малаксалост, исту ону, коју ствара дејство опијума или морфијума. И опет морадох сести на један басамак...

Али весели глас моје жене трже ме из тога заноса и ја устадох да идем све више и више за њом, и ако ми се дисање убрзало и с часа на час постајало све краће и краће.

Сад тек увиђам да сам све то требао да јој кажем. Али на жалост тад ме занимаше само једна једина помисао, која се као сврдио зари у мозак мој. Требао сам да јој кажем да

*) Одморник.

ће се она отуд одозго стропоштати, да ја то нећу моћи спречити, јер то тако мора да буде, јер за судба хоће тако...

Она стиже горе на неколико тренутака пре мене. Тек што се помолих на светлости, која ме засени, и понови ми пређашње болове, а ја чух и опет њезин умиљати глас.

— Ах, Боже, та овде је много лепше. Одавде је преглед много лепши и види се на све стране. Погледај само!

Наћох се пред једном мрачном провалијом, уз коју ме нека чудовишна сила држаше прикована. Фантастичко биће, које је огледало моје уобразиље, удвојено представљало, указало се сад преда мном у појединим одломцима, као што вире предмети у поплави... У томе тајанственом али страховном хаосу видех само то јасно, да ја и она висимо на једном невидљивом ужету, које тек што се није прекинуло.

Овај празан простор имао је неку бездушну привлачност за мене. Па ипак он не захтеваше нас обоје, он хтеде само њу, он жељаше да само њу за навек прогута...

Али она стојаше мирно, као да по њу не беше никакве опасности. Јамачно беше је заслепила некаква натприродна зла сила и тако мораде постати жртвом те дубуке провалије, којој се она дивљаше. Њу не мога ништа спасти, она беше пропала.

И у томе тренутку освоји ме сасвим та грозна мисао: за што не пада већ, кад пасти мора?... И кад неће сама да падне, то је морам ја гурнути доле. То беше зверска логика, која се јављаше у лобањи мојој као свршен чин... Хтедох нагоњу да се успротивим, за то се приљубих уза сам зид. Али ме сад спопаде она иста грчевитост као и пре; опет поче да буши по костима мојим, а груди ми притискиваше као каква мора нека врста страве и очајања. Чињаше ми се као да ми је грло ножем пресечено. Моја воља би ућуткана, успавана овим неисканим боловима, који ми раздираху и снагу и душу. У мени је живело само једно друго биће, само убица, који ме свег освоји. Па ипак ја виках:

— Оди отуд! Хајде да сиђемо; брже, брже!

Не знам сигурно да ли сам ове речи изустрио; знам само да сам их хтео изрећи; можда нисам имао већ ни мало моћи да владам собом; можда је моје усивавање, да викнем било узалудно, а можда је и моја жена била толико занесена својим посматрањима, да ме није ни чула шта јој говорим, шта јој довикујем.

Стојаш иза ње... ужасном јасноћом увиђах да не могу друкче, него морам да је гурнем доле. Почех срачунавати покрете, који су неизбежно потребни за извршење овога убиства. Покретан, противу своје воље, неком спољном силом, примицах се све ближе жртви својој...

Једина околност, које се још живо сећам, беше ова: она се нагло осврте, погледа ме и лице јој доби израз ужасне престрављености... Кад зажмурих, видим је онакву исту како се насловила на балустраду и како је упрла у мене укочен поглед својих великих, плавих и јасних очију. И исто онако као што сам је сад пре неколико тренутака видео где стоји на одморнику звоника Потрдамске цркве, тако ето сада гледам где пада у бездан а њен врисак пара ми уши...

Многе тачке ове „споменице“ поклапаху се сасвим са извештајем и мишљењем онога једног лекара. Али пороти се учини да је цела ствар удешена и она изрече, да је Пре крив, да је убиство извршио у свесном стању и с предумишљајем. Убица је био савршено равнодушан при изрицању пресуде. Није хтео ни да се жали и тако је ускоро после тога и смртна пресуда извршена над њим.

Да ли није овде случај судског убиства.

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

с руског Јефта Угричић

31

— Зар Барут?

— Не, него ваш пријатељ, Разумихин...

— А ви лепо живите, господине Замјетове; у најзабавнија места улазак бесплатан! А ко вас је то сада шампањским појио?

— А, то смо ми... пили... А ви одмах: појио!

— Хопорари, а! Свачим се користите! Раскољников се засмеја. — Ништа, ништа, добри младићу, не мари ништа! додаде, лупнувши Замјетова по рамену: — та није то из пакости, „него сасвим из љубави, играјући“ говорим, ето као што је казао и ваш радник, кад је Мићку бубетао, та у оној бабиној ствари.

— А откуд ви знате?

— Та ја, можда, знам више од вас.

— Ви сте неки чудноват човек... Сигурно сте још врло болесни. Нисте требали да излазите...

— Зар вам изгледам чудноват?

— Изгледате. А шта, ви читате новине?

— Новине.

— Пишу много о пожарима.

— Не, не читам о пожарима. — Ту он загометно погледа на Замјетова; подруљиви осмејак му опет искриви усне. — Не, не читам ја о пожарима, настави он, намигујући Замјетову. — А признајте, драги младићу, да би веома волели знати, о чему сам читао?

— Баш ни најмање; онако сам само питао. Или зар се не сме питати? Што ви, опет, све...

— Чујте, ви сте човек образован, литераран, а?

— Ја сам изишао из шестог разреда гимназије, одговори Замјетов с неким достојанством

— Из шестог! Ах ти, голупче моје! С разделом, с прстењем — богат човек!... Пи, како сте ви пријатан дечко! Ту се Раскољников засмеја нервозним смехом право у лице Замјетову. Овај се трже, и није, да кажете, да се нашао увређен, него се само врло зачудио.

— Их, баш сте чудан човек! понови Замјетов врло озбиљно. — Мени се чини, да ви још непрестано бунцате.

— Бунцам? Вараш, голупче моје!... Дакле, чудноват сам? А да ли сам вам и занимљив, а? Занимљив?

— Занимљиви сте.

— Дакле, да кажем, о чему сам читао, шта сам тражио? Та где, колико сам бројева наредио да ми се донесу! Сумњива посла, а?

— Па, кажите.

— Јесте ли наћудили уши?

— А што сад опет да ћуљим уши?

— После ћу вам рећи, што да ћуљите, а сад, драги мој, објављујем вам... ве, боље: „признајем“... Не, и то није то: „ја ћу да исказујем, а ви ме саслушавајте“ — ето, тако ћемо! Дакле, мој је исказ, да сам читао, интересовао се, тражио... истраживао... — Раскољников зажмури очима и причека: — истраживао сам, — и због тога сам баш и свратио овамо, — о убиству бабе чиновниковице, изусти најзад готово шапатом, веома приближивши своје лице лицу Замјетовљевом. Замјетов га је гледао нетренимице, право у очи, не мичући се и не одмакнувши својега лица од лица његовог. Најчудније је изгледало доцније Замјетову, што су управо читав минут ћутали и читав минут тако један другог гледали.

— Па шта је с тим, ако сте читали? узвикну он на једанпут неодлучно и нестрпљиво. — Шта ме се то тиче! Шта има у томе?

— Па то је она иста баба, настави Раскољников пређашњим шапатом и не мрднувши се од узвика Замјетовљева, — баш она, о којој, ако се сећате, кад се стало у полицији причати — ја сам пао у несвест. Сад разумете, а?

— Ама шта је то? Шта... „разумете“? изусти Замјетов готово узнемирено.

Непомично и озбиљно лице Раскољниковљево у часу се преобрази, и он на једанпут прште опет у онакав исти нервозни смех, као мало пре, као да потпуно није био у стању уздржати се. И у један мах он се сети ванредном јасноћом осећања једног скорашњег тренутка, кад је стајао иза врата, са сикиром у руци: реза хоће да искочи, они пред вратима пеују и луцају, а њему се на једанпут прохтело, да им довикне, да се свађа с њима, да им исплази језик, да их дражи, па да се смеје... кикоће, кикоће, кикоће!

— Ви сте или синили с ума, или... рече Замјетов — и застаде, као на једанпут поражен мишљу, која му неочекивано севну кроз главу.

— Или? Што „или“? Но, шта? Па, де кажите!

— Ништа! одговори срдито Замјетов: — будалаштина!

Обојица заћуташе. После изненадног, нервозног излива смеха, Раскољников поста на једанпут замишљен и туробан. Он се налакти на сто и наслони главу на руку. Изгледало је, као да је потпуно заборавио на Замјетова.

Бутање је трајало доста дуго.

— А што не пијете чај? Охладиће се, рече Замјетов.

— А? Шта? Чај?... Имате право... Раскољников гутну из чаше, метну у уста залогај хлеба и на једанпут, погледавши Замјетова, изгледало је као да се свега сетио и као кад би се стресао: лице му у том тренутку доби првобитни подружљиви израз.

Он је и даље пио чај.

— Неваљалство се данас веома намножило, рече Замјетов.

— Ето, ту скоро сам читао у *Московским Новинама*, да су у Москви ухватили читаву чету варалица, што су правили лажан новац. Било је читаво друштво. Правили су банке.

— О, то је било већ одавно! Још пре месец дана читао сам о томе, одговори мирно Раскољников. — Дакле то су по вашем мишљењу варалице, лопови! додаде он, насмехнувши се.

— Па како да нису лопови?

— То? То су деца, луде, а не лопови! Педесет се људи здружило за тај посао! Зар је то могуће? За то их је и троје много, па и то само онда, кад би један у другоме имали више поверења него у себи самоме! А овако, треба само један у пијанству да се избрбља, па је све било и прошло! Лудаци! Узимају непоуздане људе, да им размењују банке по банкарницама: зар се такав посао поверава првome кога сретнеш? Али узмемо, да им је и тако пошло за руком, узмемо, да је сваки себи тако по милијун намењао, па, а после? Цео живот? Сваки од њих зависи од другoга кроз цео свој живот! Боље је обесити се! А они нису умели ни разменити: почео у банкарници мењати, добио пет хиљада и руке му задрхтале. Четири је избројао, а пету узео не бројећи, на веру, само да је у џепу, те да стругне што пре. Разуме се, да је пробудио сумњу. И због једне будале све се покварило! Па зар је то тако могуће? (Наставиће се).

БЕРЛИНСКЕ ПРОПАЛИЦЕ, ЛОПОВИ И ВАРАЛИЦЕ

(НАСТАВАК)

Колико је велика дрскост злочинаца, прича врло наивно „Матроз Алберт“ на неколико места у својој књизи. Тако је он једном ушао с једним својим другом у неку галантеријску трговину у Фридриховој улици, и ту мирно напунио три сандука најфиније робе. Пошто то нису могли да изнесу неопажени, они онда причекају осветак зоре, отворе ролетне на дућану и упале гасне лампе; и док се један направио слуга и чисто дућан, брисао прозоре, дотле је онај други отишао по кола. Кад су кола дошла, вредни слуга поможе да се ствари утоваре у кола, а онај други седа у кола и одлази са стварима, но ускоро нестаје из дућана и „вреднога слуге“. Може се већ замислити, како се упренастио газда од дућана и сав његов персонал, кад су изјутра нашли отворен дућан и лепо очишћен и уређен. То су њихово запрепашћење задовољно гледала оба лопова, који су се комотно шетали с друге стране улице, пушећи весело своје „хаване“! —

Њихову дрскост илуструје и овај пример. Пре две године иселили су се из једне берлинске виле сви укућани, јер су преко лета имали намеру да проведу време у бањи; отишли су били са свом својом послугом, и нико не оста у вили, да је чува. То је било добро дошло многим берлинским пропалицама; они су се настанили тамо, па су чак довели и неке женске, да се комотно проводе по вили; у вили су остали две недеље, живећи раскошно и сјајно, и за тим су по сред бела дана колима изнели сав намештај из виле! —

Ако је злочинцима у изгледу каква велика добит, они се од тог циља не одвајају никако, па ма какве биле препоне. Недељама, па и месецима се муче, не би ли доспели циљу: пењу се на суседне куће и покушавају да уђу кроз оцаке и камине; увлаче се у куће, особито кад има каква светковина, и тамо остају по два дана и две ноћи посматрајући околину, и тражећи место где је новац. Ако пак намиришу новац, они употребљавају сва могућа средства да дођу до њега, па чак

разбијају и зидове и патосе, као што ћемо из доњег примера видети.

За те су ствари најопаснији лопови, који долазе из Енглеске. Ево какав се случај десио са Јужносаксонском Банком у Хановеру: Банка се канцеларија налази у партеру једне куће, на чијем је првом спрату хотел. У тај хотел дође 28. септембра прошле године један трговац, и рече да му је име Грант, и да је из Антверпена. Узео је био две собе на првом спрату, седео неколико дана и отишао. 20. децембра поручи он телеграфским путем из Келна да му се задрже те исте собе, и 22. истог месеца приспе он у хотел са великим пртљагом. Хотелијеру је рекао, да очекује за који дан свога оца и своју сестру. Но то чекање би дуго званом Гранту, те он 26. децембра у 2 сата по поноћи остави хотел и у њему своје ствари, рекавши персоналу, да мора још ноћним возом да отпутује за Келн, па ће се одатле вратити заједно с породицом. — Грант се више није дао никада видети, а томе је било основанога узрока! 26. децембра изјутра приметитише слуге у хотелу, да је господин Грант провалио патос у једној својој соби, и да је с помоћу својих степеница од ужета направио једну ноћну посету Јужносаксонској Банци. Јавише случај полицији, и она утврди, да је Банци нестала грдна свота новаца, и да је крађу извршило оно исто лице, које је становало у хотелу под именом трговца Гранта, али никаквог другог успеха није могла постићи.

* * *

Велики део престапа у Берлину јесу крађе, и то крађе најразноврсније, што их само може бити. У први ред спадају тако зване „Klingenfahrten“, а шта значи овај израз, видеће ће се из доњег описа. Лопов улази у ма какву кућу, али не баш тако живо насељену, и у њеном ходнику неколико пута звони. Ако се нико не јави, и ако се не чује никакав подозрив шушањ, онда се он осврне на све стране, и с помоћу удешеног калауза брава се одмах отвори. Да би био сигуран, да га ко не изненади, лопов спушта риглу изнутра на врата, или се одмах постара да отвори други излаз, кога обично има у великим берлинским кућама, а употребљава се за млађе. У највећој брзини диже лопов све што му дође под руку, и нестаје га одмах по том. Такве крађе обично предузимају две особе с подељеним улогама; и то једна особа остаје у ходнику или на степеницама, и ту причекује домаћина, ако се овај случајно врати баш за време крађе, па га задржава и запитује за разне ситнице, пошто је већ претходно дао знак својој другој, да се чисти. Овакве крађе предузимају ти „Klingeldiebe“ за време бањске сезоне, и онда су готово увек и пленови најбогатији. Како се лопови тада осећају комотни, може се видети и из тога, што тада више дана праве посете у једном и истом стану; често и са својим друговима држе светковине у туђим становима, а преко ноћ се уморно испруће по креветима оних, који то и не сањају, тражећи опорављења по бањама и планинама.

Највећа је класа берлинских лопова *кесарошка*; њих Берлин броји на хиљаде. Свуда их може човек наћи, јер међу њима има особа најразноврснијих сталежа; има елегантних особа са финим манирима, па све до обичних кесароша, који хватају своје жртве по пијацама, на јавним местима, и на таквим местима, где им неће конкурисати њихов елегантни колега. Они се најрадије баве на оним местима, где има странаца, као на железничким станицама, у музејима, по галеријама, у позориштима, по концертима, у циркусу и по тркама, али често и у рајхстагу, па најпосле и у црквама.

Ако је кесарош узео жртву на око, и то такву, од које се нада великој добити, он се труди, да на сваки начин приђе што ближе тој особи, те јој случајно врло предострожно опица џепове, не би ли напипао џеп, у коме се налази новац или друге ствари од вредности, као сат, нотес с банкнотама итд.; уз то се на тај начин лопов обавести, који је начин најзгоднији, да дође до те ствари. Ако је тако лопову могућно да извади ствар из спољашњих џепова, онда он испружи какипрст и средњи прст десне руке, а друге чврсто притисне уз длан, завлачи та два прста у џеп, и њима ствар бива извучена; ако је пак џеп скривен или је у унутрашњости капута, онда имају посла кратке, и споља оштре маказице; њима се прави отвор на спољашности капута или хаљине, и џеп по-

стаје приступачан на тај начин. Тако се исто сече маказама и ланац од сага тамо где се закачује за рупицу од хаљине, па се онда комотно узима и ланац и сат. Врло ретко кесароши врше крађе сами, већ их готово увек прате по један или двојица помоћника, који му помажу на све могуће начине; као нпр. скрећући пажњу жртве на себе или друго што, па по извршеној крађи примају плен из руку лопова, и одмах их не-стаје. Јер баш ако се лопов и ухвати непосредно одмах по извршеној крађи, он бива затворен и назначен као извршилац тога дела; али пошто код њега не буду нађене никакве крадене ствари, то га одмах морају да пусте из затвора. Ако се пак лопов не ухвати на самом делу, његов је проналазак врло тежак, јер се онда крадене ствари налазе већ одавна на добром месту, а сви они предмети, који би могли бити подозриви, они се уништавају, као нпр. кесе, нотесе, новчаници итд.

Међу лоповима, које називамо кесарошима, јакo је заступљен женски пол, па се чак и деца из раније обучавају за тај „фах“, те, разуме се, могу у доцнијем животу далеко да догерају у својој вештини. Особито се радо деца обучавају на коњским тркама; тада се обично људи заблену у тркаче, а њихове капуте комотно расечају и невесте руке.

Кесарошице имају своје нарочите „специјалитете“, и гледају да се у њима све већма усавршују. Оне најрадије краду своје по Еви сестре, тако вели једна елегантна, врло често кажњавана кесарошица. Ево неколико њених „операција“: Кад је извесна млада дама ишла једно по подне једном берлинском централном улицом, на једанпут је заустави једна дама, која је ишла за њом, и рече јој: „За име Бога, госпођице, како изгледасте! Ваш је жакет јако испрљан од блага на леђима; тако не можете ићи даље, већ се и људи осврћу за вама; ходите молим вас, овамо у први кућњи ходник, те да вас очистиш.“ Млада госпођица следује понуди љубазне госпође, која је у ходнику оближње куће замоли за једну цепену мараму; госпођица извади мараму, даде је госпођи, и ова је енергично очисти свуда где је била прљава, па јој за тим врати мараму, говорећи уз то, како не жели никакве награде за то. Девојка се одвоји од госпође веома захвална, али одмах по том увиде, да је то био само веома лукав маневар. Њеног повчаника није било више у цепу, и сигурно јој га је украла та „љубазна“ госпођа. — Ако су жртве изгледале простије обучене, онда је ова кесарошица употребљавала друге методе. Она је тада тражила тако узане уличице, где су једва могле да прођу две особе једна поред друге; ту је започињала разговоре с госпођама и женама, и при том се чврсто уз њих приљубљивала, правећи тобож места другим пролазницима, те је тако разговарајући се о времену и другим стварима тражила прилику да им украде новчаник из џепа. Покрадене особе нису је могле лако да познаду, јер је она своје одело и фризуру мењала по неколико пута на дан. Најпосле је пала у руке полицији, и — десет година робије била је последица свему томе!

У Берлину има немало и хумориста-кесароша, и куриозма ради изнећемо неколико примера. Један берлински становник био је у предграђу у једном позоришту, и кад је између чинова хтео да плати једну чашу шива, коју је попио у позоришној ресторацији, виде, да му је за време представе украден новчаник пун новаца; кад је после свршене позоришне представе узимао свој горњи капут из гардеробе, нађе му се ту при руци некакав постарији господин. При изласку из позоришта метне он руку у џеп, да извади рукавице, и тада примети, да му је ту новчаник, али, наравно — празан. Кад је мало боље загледао у њега, наишао је унутра три завијутка хартије; отвори их, и у свакоме нађе по десет пенинга, а на свакој хартији беше написана намена, како и на шта да потроши сваки десет пенинга.

Крајем марта једне од прошлих година бавила се у Берлину једна дама из унутрашњости, и баш пре но што је пошла из Берлина оде на једну представу у оперу. За време саме представе приметити, да јој је нестало портмонеа, у коме је било двадесет марака. Десет дана по том добила је та дама у свом завичају преко поште један пакет; отвори га и у њему нађе свој портмоне заједно са својим новцем, а уз то и једно писмо ове садржине:

»Поштована Госпођо!»

Кад сам онага вечера спустио своју руку у ваш џеп, ја сам се надао, да је он далеко пунији, но што је у ствари и

био, дакле преварио сам се у својме очекивању. Ви не можете ни да замислите, колико је новаца потребно, да један човек може у Берлину скромно да живи. Ја сам сматрао, да сте ви некаква паланчанка, која је дошла да види Берлин, па је за то добро напунила своју кесу, и да сте ви добар лов. Пошто сам пак видео, да у вашем портмонеу има тако мало новаца, дошао сам до уверења, да ће они бити вама много потребнији но мени, те вам их за то шаљем натраг, надајући се, да ћете од сада моћи поштовати наш staleж.

Идућег вечера нашао сам у цепу свога суседа неких 3.000 марака, и то ми је мало исплатило „наседаније“ код вас! Можда ћете се чудити томе, како сам пронашао вашу атресеу; е, ми смо Берлинци »verfluchte Kerle«. Да није било вашег портира, свакако да ми та ствар не би пошла тако лако од руке.

Извините што ћу вас на крају овога писма најучтивље замолити, да идућег пута, кад будете хтели посетити престо-ницу, понесете мало више новаца собом.

Остајем вапш поштовалам
Хазе.

Можда је то био тај исти »добродушни« лопов, који је у једној цркви просекао униформу једном официру, па му из џепа украо нотес, у коме је било банкнота, карата посетница и других разних писмена. После неколико дана добио је официр преке поште натраг свој нотес, и у њему карте посетнице, све друге хартије, и од лопова писмо ове садржине:

»Као што видите, ја вам враћам нотес, карте посетнице и све друге хартије, јер оне припадају једино вама, и ником другом. У осталом, из овога ћете се уверити, да је од велике користи, кад се носе собом увек карте посетнице; иначе би ми било потпуно немогућно, да вам учиним ову услугу, враћањем ових ствари«.

Сличан се случај десио опет скоро у Берлину. Железницом допунује у Берлин једно јутро некакав господин, и на самој железничкој станици украдоше му кофер, у коме је било осим хаљина и другог рубља неких за њега врло важних на-црта и планова. Већ идућег дана добио је исти господин све своје нацрте и планове у стану свога рођака, код кога је био одсео. Уз њих је било овакво писмо:

»У прилогу вам шаљем све ваше нацрте и планове, пошто их ни на шта не могу употребити, те ми не могу бити ни од какве користи. Што се пак тиче других ствари, хаљина и рубља, ја ценим њихову вредност на 600 марака, те ћу бити тако слободан да их задржим за себе, докле год ми не буду материјалне околности допустиле, да вам штету надокнадим«.

* * *

У безбројно берлинско лоповско друштво спадају и тако звани *дућански лопови*. Ти дућански лопови врше своје крађе обично по двојица; обично заједно, или један по један улазе они у дућан, и док један забавља или заговара трговца, тражећи да му износи све нове и нове ствари, догле онај други придиже ствар по ствар, прикочава их у унутрашњост ка-пута, или их трпа у дубоки лоповски џеп, који се налази у постави од капута.

Међу те дућанске лопове долазе и многе госпође и жене, које извршују такве најфиније дућанске крађе са необичном рутином. Па чак се и деца, која се носе још у наручју, поучавају да буду лопови такве врсте. Тако, улази у дућан жена, дадиња, и направивши се врло уморна, оставља своје дете из руку на какав комад свиле, или какву лепу мараму, и кад се одмори, она узме дете, које је собом »случајно« понело и онај предмет, који је био под њим.

Дућански лопови, који краду по јувелирским и златарским радњама, имају уза се обично кишобран, у који међу крадене ствари, а често имају и на рукавима џепове, те се и њима служе при крађи за скривање ствари. Употребљују за то чак и прсте на ногама. Они исеку њон на ципели и чарапе код прстију, па у јувелирској радњи случајно испусте какав скупоцени мали предмет на земљу, прихвате га босим прстима од ногу, и брзо га увуку у ципелу!

Код крађа такве врсте најопасније су жене и девојке, које често улазе у дућане за луксузе под именима каквих великих дама, праћене послугом; ту траже да им се изнесу свако-врсне скупоцене ствари, прегледају их, мере, преврћу, и одва-

јају по који комад на страну, те најпосле нареду, да се те одвојене ствари однесу њиховим кућама, где ће и рачун бити одмах исплаћен. То се, разуме се, не деси никада, али трговац сувише доцкан примети, да је врло осетно покраден, а да су лопови били баш та дама и њена послуга.

Ти женски лопови не остављају на миру ни обућарске трговине; ту се њихова пракса састоји у томе, што оне око паса привезу конопац, па о њега завежу канапе, који висе уз ноге, а на крајевима имају притврђене куке. Тако снабдевене, уђу оне у обућарску трговину, пробају неколико пари ципела, и уз то неколико пари прикаче за куке под сукњама, дижу се и одмах одлазе из дућана. (Наставиће се).

ОГЛАШЕН ЗА ХАЈДУКА

Асан Алиловић-Смаиловић, земљоделац из села Влазе, среза јабланичког, Арнаутић по народности, решењем начелства округа врањског од 5 тек. мес. Бр. 17050, оглашен је за хајдука на основу чл. 3. закона о хватању и утамањивању хајдука. Асан има 18 год., средњег је раста, у лицу је плав, оружан је пушком мартинком; извршио је многа злочинства у срезу јабланичком, међу којима има и неколико убистава. Начелство округа врањског моли све полиц. власти, да ово објаве у својим домањима с тим, да је од данас свакоме слободно убити Асана. Акт Управе гр. Београда Бр. 27739.

ПОТЕРА.

Рајко Радовановић и **Илија Алимпић**, Цигани, осуђеници београдског казненог завода, који су побегли са осуде 18. пр. мес. из Добричевске шуме још нису ухваћени. Зато се понова наређује потера за њихово живо тражење, јер су објављена препредени лопови и већ су једанпут бегали са робије.

Рајко је стаса средњег, у лицу је црн, разрок; има му 29. година.

Илија је такође средњег раста и у опште црномањаст; има му 28 година.

Рајко

Илија

Опширнији опис о њима може се видети из 43. броја „Полиц. Гласника“ 336. стране.

Пронађене ваља под јаком стражом спровести Управи београд. казненог завода или Управи града Београда с позивом на акт под Бр. 23190.

Милана Симића, калфу столарског, родом из Параћина, окривљеног за крађу, тражи Управа града Београда актом Бр. 27101. Пронађеног треба стражарно спровести помен. Управи.

Шест наоружаних разбојника, напали су ноћу између 5 и 6 тек. мес. на Драгутина Пантелића и Драгутина Ђорђевића, земљоделце из села Дрена, среза колубарског, и отели: првом 280 динара готовог новца у новчаницама од по 10 динара, једне нове чакшире од црног шајка, двоје гканице и два пара чарапа, а другоме 1020 динара у новчаницама, 10 дуката у злату, од којих је само један здрав а остали бушени; три

гуњића: два од шајка а један од сукна, једну астраганску шубару, двоје тканице од вунице и један фес с кићанком. Један од разбојника имао је 24—26 год., пвисоког је стаса, сувоњав, смеђ, мале жућкасте браде, у половном оделу од црног сукна, са шубаром на глави и опанцима на ногама; наоружан је пушком пибодијевог система, малим револвером са белим корицама и ханџаром, оштрим са обе стране. Други разбојник има 19—20 год., високог је стаса, плав, љосав, образа округлих и румених, танких усана; одело му је од црног сукна, доста ново и тесно припијено уз тело; на глави има висок фес без кићанке, на ногама опанке. Од оружја има само пушку пибодијеву, којој је цев као у пушке зечаре. Трећи разбојник има 25 год., црномањаст је, има мале бркове и црну, округлу браду. Опис осталих разбојника непознат је. Начелник среза колубарског денешом Бр. 11669, моли све полицijske власти за тражење разбојника. Акт управе града Београда Бр. 27711.

Милан Живуловић, бив. колар из Зајечара и **Глигорије Аџимовић**, бив. калфа Ђурчиски, родом из Београда, који су били у болници за душевне болести на лечењу, 7 тек. месеца побегли су из болнице. Милан има 46 год., средњег је стаса, у лицу је блед, добро је развијен, браде бријане, бркова плавих. Глигорије има 20 год., средњег је стаса, плав је. За одбеглим болесницима наређује се трагање. Пронађене треба спровести управи болнице за душевне болести с позивом на акт Бр. 1629, или Управи града Београда на Бр. 27693.

Петра Јовановића, земљоделца из села Тополнице, среза поречког, 5 тек. мес. између 6—7 часова по подне напали су пет непознатих разбојника, злостављали њега и жену му и отели им 710 динара готовог новца и разне ствари, па побегли. По описивању Петровом, разбојници су били одевени у црно, сукнено одело; на глави су имали мале, црне шубаре и сви су били већ у годинама — имају од прилике око 40 година. Начелник среза поречког депешом Бр. 8340, моли све полицijske власти, да разбојнике у својим домањима најживље потраже, и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Акт Управе града Београда Бр. 27510.

Алекса М. Симић, бив. егзекутор општ. врањске, решењем врањског првостепеног суда стављен је под кривичну истрагу и у притвор због утаје у званичној дужности. Алекса је у бегству, па с тога врањски првостепени суд актом својим Бр. 13992, моли све полицijske власти, да га у својим домањима потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Пронађени Алекса може се спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 26822.

Михаилу Настићу, земљоделцу из Бабиног Потока, ср. добричког, ноћу између 2. и 3. тек. мес. непознати лопов украо је и однео: троје чакшире, две велике торбе, три женске сукње, четири женске кошуље и још неке ситнице, — све у вредности 120 динара. Начелник среза добричког актом Бр. 9941., моли све полицijske власти за тражење лопова и покрађе. Акт Упр. гр. Београда Бр. 27427.

ТРАЖЕ СЕ

Драгољуба Милетића, обућара, родом из Ражња, тражи начелство округа крушевачког актом Бр. 11573. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом начелству, или Управи града Београда с позивом на Бр. 27452.

Стојана Станковића, земљоделца из села Гргуровца, ср. јабланичког, тражи начелство окр. врањског актом Бр. 16873. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом начелству, или Управи града Београда с позивом на Бр. 27528.

Даринку Вогдановић, родом из Крагујевца, која је у последње време била собарица у хотел „Оријенту“ у Београду, тражи Управа града Београда актом Бр. 27695. Пронађену треба стражарно спровести помен. управи.

Вешка Тасића, бив. келнера у Шапцу, родом из села Криве Феје у срезу пчињском, позива начелство округа подринског, да му одмах предстане ради нужног посла, или да се одмах јави где сада стално живи; јер у противном наређиће се да се силом власти стражарно спроведе.

Из канцеларије начел. окр. под., 2. нов. 1899., Бр. 9267.